

RF – Rogalandsforskning. <http://www.rf.no>

Christin Berg og Ann Karin T. Holmen
Fremtidskveld for et bedre ungdomsmiljø.

Rapport RF – 2003/089

Prosjektnummer: 7201895
Prosjektets tittel: Evaluering av prosjektet "Fremtidskveld for et bedre ungdomsmiljø"
Kvalitetssikrer: Sverre Nesvåg
Oppdragsgiver(e): Norges idrettsforbund
ISBN: 82-490-247-4

Forord

Prosjektet ”Fremtidskveld for et bedre ungdomsmiljø” bygger på en avtale mellom Norges Idrettsforbund (NIF) og Sosial- og helsedirektoratet. Hensikten med prosjektet er at NIF ved hjelp, av deres Fremtidskveldsmetodikk, skal bidra til å skape lokal debatt om ungdomsmiljøet i kommunen. Fremtidskvelden skal munne ut i en konkret handlingsplan for å bedre ungdomsmiljøet.

I evalueringen har vi for det første sett på hvordan Fremtidskvelden fungerer som metode for å skape diskusjon og generere innspill og ideer til en konkret handlingsplan. Dette har vi sett i forhold til betydningen en slik framgangsmåte kan ha for å bedre ungdomsmiljøet i en kommune og hvordan dette kan bidra til konkret rusforebygging.

Evalueringen bygger både på observasjoner i møter, spørreskjema til deltakere på Fremtidskveldene, rapporter fra veilederne som synliggjør hvilke innspill som kom fram på kvelden, samt intervjuer og dokumenter.

Deltakelsen på møtene har vært bred. Kommunens administrasjon, politikere, organisasjonsliv og ungdom har vært til stede på møtene. Møtene samlet både unge og voksne til diskusjon av ungdomsmiljøet i kommunen. I en del møter ble det imidlertid etterlyst flere unge deltakere. Jevnt over svarer deltakerne at kvelden har vært konstruktiv og nyttig. De opplever at det i løpet av kvelden er blitt diskutert mange innspill og at den har var profesjonelt gjennomført. Temaene som diskuteres og settes opp på handlingsplanen dreier seg først og fremst om å skape åpne tilbud av ulik art, konkrete aktivitetstilbud, koordinering og samarbeid på tvers av aktører og informasjon. Rus og rusforebygging ble diskutert på mange møter, men det er i liten grad synelig i handlingsplanene. Likevel, rusforebygging er indirekte bakgrunn for en del av aktivitetene og tiltakene som foreslås.

Vi vil takke for stor imøtekommenhet og interesse for evalueringen. En spesiell takk til alle Fremtidskveld deltakere som tok seg tid til å svare på spørreskjemaet og til våre informanter i to casekommuner. I tillegg vil vi takke Fremtidskveldsveiledere som har sørget for å formidle både handlingsplaner og ferdig utfylte spørreskjema til oss og NIF for god samarbeid.

Stavanger, 24. mars 2003

Christin Berg, prosjektleder

Innhold

Figurer.....	4
Tabeller	4
1 INNLEDNING.....	5
1.1 Prosjektets handlingslogikk.....	6
1.2 Metode	9
2 HVA ER EN FREMTIDSKVELD I KOMMUNENE?.....	11
2.1 En case beskrivelse av Fremtidskvelder i to kommuner	11
2.2 Hvordan fungerer idrettens opplegg?	13
3 HANDLINGSPLANENE	15
DELTAKERNES SYN PÅ FREMTIDSKVELD I KOMMUNENE.....	17
3.1 Hvem har deltatt på Fremtidskvelden?.....	18
3.2 Synspunkter på gjennomføring og innhold på Fremtidskvelden.....	20
3.3 Forventninger til oppfølging arbeidet i etter møtet	24
4 DISKUSJON OG KONKLUSJON.....	26
Referanser	29
Vedlegg 1 Spørreskjema.....	30
Vedlegg 2. Tiltak i ulike kommuner	31
Vedlegg 3. Mal for prosess og rapport.....	33

Figurer

Figur 1. Prosjektets handlingslogikk.....	6
Figur 2. Deltakere på Fremtidskvelden fordelt på alder, i prosent	19
Figur 3. Deltakere etter hvem de representerer, i prosent.....	20
Figur 4. Deltakernes vurderinger av påstander knyttet til Fremtidskvelden.....	21
Figur 5. Påstanden ”endelig tar kommunen ungdomsmiljø opp til diskusjon”, etter representasjon.	22
Figur 6. Påstanden ”endelig tar kommunen ungdommen på alvor”, etter representasjon.	22
Figur 7. Deltakernes opplevelse av Fremtidskvelden.....	23
Figur 8. Påstander knyttet til ideene og innspillene som kom fram på møtet.....	24
Figur 9. Forventninger til oppfølging av Fremtidskvelden.....	25

Tabeller

Tabell 1. Kategorier av tiltak	15
--------------------------------------	----

1 Innledning

På forespørsel fra Sosial- og helsedepartementet formulerte Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF) forslag til prosjekter der NIF kunne bidra til rusforebyggende arbeid i lokalsamfunnet ut over det arbeidet som idrettsbevegelsen driver i form av å skape aktivitet for barn og ungdom. Det ble valgt å sette i gang prosjektet ”Fremtidskveld for et bedre ungdomsmiljø”. Til grunn for prosjektideen lå kompetansen og de positive erfaringene som idrettsforbundet over tid har høstet med å gjennomføre Fremtidskvelder i idrettslag rundt om i landet. Prosjektavtalen skulle gjelde fra 1. september 2001 til 31. desember 2004.

En Fremtidskveld i idrettslagene kan betegnes som et systematisk pedagogisk opplegg for å skape konstruktive diskusjoner i grupper. Det legges opp til aktiv deltakelse, refleksjon og meningsbryting om problemstillinger som er aktuelle for idrettslaget. I samråd med departementet besluttet NIF å prøve ut Fremtidskveldmodellen som verktøy i arbeidet med å skape gode lokale ungdomsmiljø i kommunene. Det ble lagt opp til et prosjekt med i overkant av tre års varighet inkludert en forsøksfase på noen måneder. Prosjektet finansieres av departementet med midler kanalisert gjennom Rusmiddeldirektoratet. Som følge av omorganiseringer, har prosjektet etter 1. januar 2002 sortert under Sosial- og helsedirektoratet avdeling rusmidler.

Prosjektet går ut på å organisere fire timers Fremtidskvelder i ulike kommuner med et bredt utvalg av deltakere; politikere, administrativt ansvarlige, idrettsråd, frivillige organisasjoner, rektorer, lærere, skoleelever osv. Fremtidskvelden legges opp som en veiledet gruppeprosess om dagen situasjon for ungdom i kommunen og ønsker for framtiden. Hensikten er *å komme fram til en handlingsplan for kommunen, som skal bedre kommunens totale innsats for å skape gode ungdomsmiljøer.*

Det er ikke lagt opp til at NIF skal ha en egen rolle i oppfølgingen av handlingsplanene lokalt i kommunene, ut over tilfeller der særretter eller nettverk innenfor idretten påtar seg oppgaver i oppfølgingen av konkrete tiltak, men organisasjonen har stilt seg åpen for eventuelle gjentakelser av en slik medvirkningsprosess i kommunene.

I prosjektavtalen som ble inngått mellom NIF og Rusmiddeldirektoratet, undertegnet 23. oktober 2001, er det presisert at prosjektet skal evalueres. Høsten 2001 ble RF - Rogalandsforskning engasjert til å følge prosjektet i prosjektperioden. Evalueringen gjennomføres på oppdrag for NIF.

I tråd med oppdragsgivers ønsker har vi i evalueringen lagt vekt på følgende problemstillinger:

- Hvilke temaer diskuteres og settes opp på kommunens handlingsplan? Diskuteres rusproblematikk og rusforebyggende temaer?
- Skaper Framtidskvelden nye samarbeidsallianser i kommunen, for eksempel mellom frivillige organisasjoner og skole, eventuelt mellom kommunene og de frivillige organisasjonene?
- I hvilken grad får idrettsorganisasjonene henvendelser for å bidra til å gjennomføre ønskede tiltak? Blir henvendelsene imøtekommet?

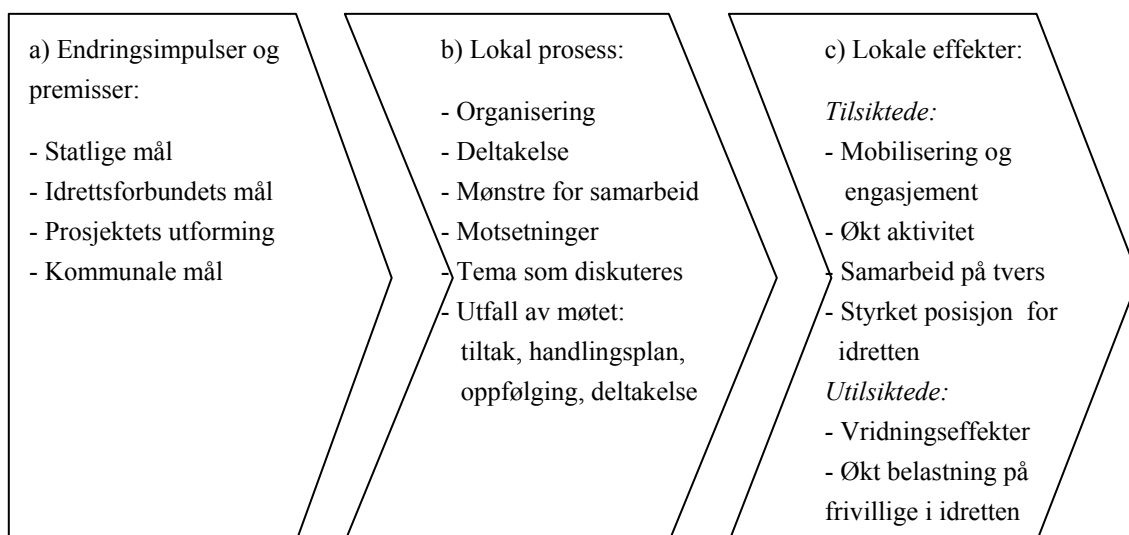
- Er metoden egnet som virkemiddel med de formål som den skal ivareta? Er veiledernes kompetanse tilstrekkelig for å lykkes i prosessene?

Høsten 2002 vedtok Sosial- og helsedirektoratet at samarbeidsavtalen knyttet til gjennomføring av Fremtidskvelder i kommunene skulle opphøre. Dermed måtte også evalueringen avskuttes midtveis i prosessen (jfr. brev fra Sosial- og helsedirektoratet av 28/11-02). Dette har hatt en viss betydning for hvilke resultater som kan trekkes ut av evalueringen. Analyser av et utvalg casekommuner er sterkt begrenset i forhold til det som var intensjonen. Når det gjelder kvantitative undersøkelser var det lagt opp til en sammenligning over tid. Dette har vi måttet nedtone. Dataene som er samlet inn gir likevel et godt grunnlag for å diskutere hvordan NIFs Fremtidskveldmodell fungerer som verktøy for å skape diskusjon og konkrete tiltak knyttet til utvikling av ungdomsmiljøet i kommuner rundt om i landet.

I dette innledningskapittelet gjør vi først rede for prosjektets handlingslogikk før vi presenterer evalueringens metodiske innretning. I kapittel 2 benytter vi observasjoner fra to kvelder som referanseramme i forhold til det å beskrive en Fremtidskveld i kommunene. I kapittel 3 benytter vi rapportene fra møtene til å diskutere utfallet av møtene i form av konkrete tiltak. I kapittel 4 analyserer vi hva deltakerne på møtene mener om Fremtidskvelden og dens resultater før vi i det siste kapittelet diskuterer resultatet av prosjektet.

1.1 Prosjektets handlingslogikk

Figuren under gir et bilde av handlingslogikken som ligger til grunn for evalueringen. Sett fra venstre mot høyre, viser den sentrale premisser og rekonstruerer prosjektets handlingslogikk fra impulser for endring til mulige effekter lokalt

Figur 1. Prosjektets handlingslogikk

La oss først se nærmere på *endringsimpulser og premisser* som ligger til grunn for prosjektet. Fra statlig hold ligger målet om at prosjektet skal bidra til å forebygge rus i

lokalsamfunn rundt om i landet og skape sunne ungdomsmiljø. Prosjektet inngår dermed som en del av Statens rusforebyggende arbeid.

Så sent som i 2001, skjedde det store endringer i forholdet mellom Sosial- og helsedepartementet, Rusmiddeldirektoratet, de regionale kompetansesentra på rusfeltet, kommunene og de frivillige organisasjonene. De regionale kompetansesentra har overtatt Rusmiddeldirektoratets rolle som sentrale iverksettere av statlige rusforebyggende initiativ overfor kommunene, mens de frivillige organisasjonene må posisjonere seg direkte overfor kommunene for å kunne levere viktige bidrag i det rusforebyggende arbeidet. Noen frivillige organisasjoner som NIF i dette tilfellet har en statlig finansiering av sitt engasjement, som f.eks. dette prosjektet. De kan dermed tilby sine tjenester gratis til kommunene, mens andre organisasjoner må få kommunene til å dekke hele eller deler av sine kostnader direkte fra kommunen. Noen kommuners respons på disse endringene har vært et kraftig økt engasjement på området, mens andre kommuner har gjort lite. Så langt har vi fremdeles en svært labil og sammensatt situasjon både når det gjelder roller, organisering og finansiering av rusforebyggende arbeid på kommunalt nivå. Det er i dette landskapet dette prosjektet skal implementeres og det blir derfor viktig at en evaluering kan fange variasjonen i de erfaringer som gjøres.

For vår oppdragsgiver, NIF, inngår prosjektet i det strategiske arbeidet med å styrke idrettens rolle i samfunnet, slik det ble vedtatt av idrettstinget i 1999. Prosjektet kan imidlertid også sees i lys av Idrettstingets vedtak om at arbeid for ungdom skal ha prioritet innenfor de strategiske innsatsområdene (NIF 1999). Dette henger nært sammen med NIFs forståelse av hvordan idrettsbevegelsen kan bidra i rusforebyggende arbeid i kommunene lokalt. Å trekke barn og ungdom inn i aktiviteter i idrettslagene, bidrar positivt for lokalmiljøet. Dette perspektivet understrekes dessuten gjennom statlig idrettspolitik (St.meld. 14 (1999-2000)). Til grunn for dette ligger resonnetet om at å styrke idrettens egenverdi også styrker dens nytteverdi. Sakt på en annen måte vil bedre rammebetingelser for idrettslagene kunne bidra til at større deler av alderskullene fortsetter med idrett, noe som vil bidra rusforebyggende. Dette er imidlertid ikke hovedfokus i prosjektet, men likevel en viktig grunn for NIFs engasjement. I lys av dette er det interessant å se idrettens rolle i prosessene rundt Fremtidskveldene, både som initiativtaker og deltaker. I hvilken grad er den lokale idretten aktiv i prosessen? Har idrettslagene en rolle i oppfølgingen av handlingsplanen? Bidrar prosessen til å bedre rammebetingelsene for idrettslig aktivitet i kommunene?

Sett fra NIFs ståsted er prosjektet også viktig mht. å benytte og videreutvikle NIFs pedagogisk-metodiske kompetanse og nettverk. Gjennom ulike organisasjonsledd og kompetansenettverk innehar organisasjonen et omfattende apparat som kan benyttes i arbeidet med å kople kommunens politikere og administrasjon, skoler, frivillig sektor og ungdommer sammen om å ta tak i utfordringene en står overfor lokalt i forhold til det å skape et positivt ungdomsmiljø. Er kompetansen NIF stiller til rådighet i prosjektet tiltrekkelig og profesjonell nok til å stå for et opplegg som dette på en tilfredsstillende måte? Hvordan opplever henholdsvis kommunene og deltakerne på møtet NIFs rolle i prosjektet?

Slik prosjektet er utformet legges det også et ansvar på kommunene. Målet er at kommunene skal ansvarliggjøres ved at de selv skal bidra i planleggingen og oppfølgingen av kvelden. Hver enkelt kommune står overfor ulike problemstillinger når

det gjelder ungdomsmiljøet generelt og utfordringer knyttet til rus spesielt. Hvordan håndterer NIF dette? Det vil også være interessant å undersøke: Hvordan blir invitasjonen til å delta i en Fremtidskveld møtt av ulike parter? Hvem deltar i prosessen i de ulike kommunene? Bidrar prosessen til nye samarbeidsformer i kommunene? Hvordan følger resultatene opp av ulike parter i de ulike kommunene?

Prosjektets utforming vil dessuten bidra til å legge føringer for både prosess og resultatene lokalt. Å kartlegge hva som tas opp i diskusjonene og resultatene som framkommer i form av tiltak vil derfor være viktig, både for å se hva en slik medvirkningsprosess i form av et Fremtidskveldsmøte kan bidra til i form av konkrete mulighet og ideer, og i lys av erfaringer med andre tiltak for ungdom og oppvekstmiljø.

Rammen rundt prosjektet i den enkelte kommune både fra politisk og administrativt hold, vil også legge føringer på kvelden. Kommunens målsetninger og gjeldene engasjement i forhold til ungdomsmiljø og rusforebygging vil både kunne påvirke kveldens forløp og resultat. Det samme gjelder deltakerne innstilling til å delta på møtet. Med revidering av alkoholloven i 1997 vedtok Stortinget å pålegge kommunene å utforme ruspolitiske handlingsplaner som skal samordnes kommuneplanen og andre planer. Tiltak knyttet til forebygging og tilrettelegging av aktiviteter for ungdom i regi av kommune, frivillige organisasjoner, ungdomskulturelle miljøer og private initiativ, blir sett på en viktig del av planen, ved siden av holdningsskapende arbeid, opplysning og informasjon. Mange kommuner har etter hvert utarbeid slike planer. Hvordan passer NIFs prosjekt inn i det strategiske arbeidet som allerede foregår i ulike kommuner? I noen kommuner vil opplegget med Framtidskveld passe godt inn i målsetninger og det arbeidet som drives i kommunene og kanskje virke som en mediator for å få til et bredere samarbeid lokalt omkring rusforebygging og takling av andre problemer en sliter med lokalt i ungdomsmiljøet. Det kan imidlertid også være kommuner der opplegget blir møtt med en form for skepsis. En del kommuner kan ha et velfungerende samarbeid om disse spørsmålene. Tilbudet fra NIF kan da virke overflødig. RF - Rogalandforskningens studier av idretten i norske kommuner, tyder på at idrettens stilling og posisjon i kommunene varierer (Mangset og Rommetvedt (red.) 2002, Berg og Opedal 2001). Ser vi spor av at prosjektet blir møtt på ulikt vis i lokalmiljøene og som følge av dette, at det blir forskjeller i de resultatene en oppnår?

Som gjennomgangen over antyder, legger prosjektet opp til at det skal foregå en *lokal prosess* i kommunene. Dette gjør det relevant å studere prosessen rundt samarbeidet mellom aktørene lokalt og i forkant av Fremtidskvelden lokalt og hvordan selve medvirkningsprosessen i det fire timers møtet forløper. Det samme gjelder hvilke prosesser det legges opp til i etterkant av Fremtidskvelden. Innlemmes tiltakene i kommunen og andre aktørers handlingsplaner?

Det er også interessant å se nærmere på bredden i deltakelsen i prosessene. Hvilken rolle har idretten? Det legges opp til en dialog mellom ulike aktører lokalt i kommunene. I hvilken grad bidrar opplegget til et samarbeid på tvers? Varierer samarbeidsmønstrene fra kommune til kommune? Og videre, hvordan varierer og takles motsetninger mellom ulike aktører og grupper? Vi har her lagt vekt på å få et grep om hva som blir tatt opp og diskutert i møtene. Kveldene gir også et bilde av hvilke utfordringer kommunene sliter med, samt hvordan ulike tema blir tatt opp, håndtert og diskutert. Igjen er det interessant å se hva som skjer i forlengelse av møtet. Dette er imidlertid nedtonet i rapporten, da prosjektet og evalueringen avsluttes midtveis.

Det tredje trinnet i figuren over tar for seg ulike *effekter* av prosjektet. Disse kan være av både tilsiktet og utilsiktet karakter. Et resultat som bør forfølges er om arbeidet i forkant av Fremtidskvelden, selve møtet og oppfølgingen etterpå, bidrar til en lokal mobilisering og et engasjement for å skape gode lokale ungdomsmiljøer. Dersom prosjektet får til dette rundt om i kommunene, vil en kunne en si at opplegget har bidratt til et fokus på kommunens ungdomsmiljø som over tid vil kunne gi konkrete resultater. Et styrket samarbeid mellom ulike aktører i kommunen, fra ungdommer selv til frivillig sektor, skole og kommune, vil også være positiv virkning av prosjektet. Dersom handlingsplanene og tiltakene disse inneholder, munner ut i økt aktivitet i idrettslag og andre organisasjoner eller uorganiserte aktiviteter blant ungdommen selv, vil dette være et positivt resultat av prosjektet. For oppdragsgiver vil det dessuten også være interessant å undersøke hvorvidt idretten har styrket sin stilling lokalt og om idrettens klarer å involvere, engasjere og holde på en større andel av ungdomskullene. Det samme gjelder hvorvidt Fremtidskvelden fungerer som konsept for denne type medvirknings- og idémyldringsprosesser. For flere av disse forholdene vil denne evalueringen gi begrensede konklusjoner, men opplegget er utformet slik at det vil eventuelt være mulig å studere slike effekter nærmere på et senere tidspunkt.

Det vil også være effekter av prosjektet som fra ulikt hold kan være av mer ikke-intendert art. Initiativet fra NIF kan oppfattes ulikt i kommunen, avhengig av hvordan de ser på idretten og dens rolle generelt og lokalt i kommunen. Fra NIFs ståsted vil være negativt dersom prosjektet indirekte bidrar til å påvirke samarbeidet i kommuner negativt. Det vil være positivt dersom prosjektet generelt sett bidrar til å styrke ulike aktører i arbeidet lokalt. Dette vil imidlertid også kunne føre til en vridning i fokus og slå negativt ut for den lokale idretten, og kunne ses som en ikke-intendert effekt. Økt engasjement og aktivitet i oppfølgingen av frivillig sektor lokalt i kommunene kan dessuten bidra til at organisasjonene tar på seg mye arbeid, og bli en belastning for arbeidet og frivilligheten i organisasjonene. Studiet av denne typen effekter som nevnt her krever at den går over lengre tid. Stans i prosjektet og evalueringen, gjør at evaluering og de innsamlede dataene på det gjeldene tidspunkt kan gi lite grunnlag for å kunne si noe om dette.

1.2 Metode

Metodisk bygger evalueringen på en kombinasjon av en ekstensiv studie blant kommunene som deltar i prosjektet, med en intensiv studier i et utvalg kommuner. Både kvalitative og kvantitative data blir benyttet for å belyse problemstillingene.

Det kvantitative datagrunnlaget bygger både på et spørreskjema som ble delt ut av veilederne på Fremtidskvelden mot slutten av møtet, og strukturerte rapporter som gjengir deltakelse, synspunkter og innspill som kom fram på møtene.

Spørreskjemaet inneholder spørsmål om forventinger til Fremtidskvelden, syn på hvordan møtet har vært, tanker om hva prosessen kan bidra til og hvem en ser for seg har en rolle i oppfølgingen av tiltak. Det ble lagt vekt på å gjøre spørreskjemaet enkelt slik at flest mulig ville ta seg tid til å fylle det ut. Ambisjonen fra vår side var at gjennom å få veiledere på Fremtidskveldene til å hjelpe oss med å stå for utdeling og innsamling av skjemaet, ville svarprosenten bli høy. Der spørreskjemaet har vært delt ut er dette også tilfelle. Et begrenset frafall skyldes stort sett at personer som deltok på

møtet av ulike årsaker måtte gå før møtet var slutt. Fra sentralt hold har det i informasjon til veiledere blitt presisert opptil flere ganger at spørreskjemaet skulle deles ut mot slutten av møtet. I flere kommuner er dette ikke blitt gjort. Det er kjørt prosesser i til sammen 51 kommuner og vi har mottatt spørreskjema fra 31 av disse prosessene i utfylt stand (60 prosent). Vi har fått opplyst at dette delvis kan skyldes knapp tid på møtene, en forglemmelse eller mangel på informasjon til veilederne. For kommunene der vi har mottatt svar gir skjemaet et svært godt bilde av hvordan deltakerne opplevde møtet. Resultatene bygger på svar fra hele 773 deltakere. Det ser ikke ut til at det er systematiske forskjeller mellom kommuner som vi har mottatt spørreskjema fra og andre kommuner. Konklusjonene vil derfor trolig i gi et godt bilde på prosessene i alle kommunene (se også kap. 4).

I analysene har vi dessuten lagt vekt på de strukturerte rapportene av prosessene som har vært holdt. Vi har mottatt rapport fra alle kommunene. I alle rapportene bortsett fra to inkluderer en handlingsplan. Siden det kun ble foretatt mindre justeringer i opplegget etter at prosessen var gjennomført i syv forsøkskommuner, har vi valgt å innlemme disse i analysen. Samlet sett bygger vi derfor på resultater fra 57 kommuner (55 rapporter inneholder også en handlingsplan). Jevnt over gjengir rapportene hvor mange som har deltatt på møtet, alder, positive sider og utfordringer ved kommunens ungdomsmiljø og tiltak (handlingsplan) som prosessen munnet ut i på slutten av kvelden. Vi benytter rapportene både kvantitativt og mer kvalitativt i analysene.

I dybdestudien la vi opp til å følge prosessen i til sammen fire kommuner, og inkludere både kommuner som i liten grad driver aktivt rusforebyggende arbeid og kommuner som har en konkret strategi for og driver aktivt rusforebyggende arbeid. Da det ble besluttet å avslutte prosjektet før tiden, hadde vi deltatt på prosesser i to kommuner. Dette er kommuner som ikke eksplisitt driver et rusforebyggende arbeid. I slutføringen av evalueringen, ble det imidlertid besluttet å begrense denne delen av datainnsamlingen. I de to casekommunene har vi intervjuet representanter for kommunen og deltakere på møtet. Vi har også gjort bruk av dokumenter og annen informasjon tilgjengelig om kommunen.

I tillegg til dette var deltakelsen på skoleringssamling for veiledere av Fremtidskvelder i Bodø høsten 2002 nyttig både mht. å få tilbakemelding på foreløpige resultater fra undersøkelsen og til å få kjennskap til hvordan prosessen har forgått i andre kommuner. Det var også nyttig å se hvordan NIF arbeider med å trene veilederne til å håndtere veilederrollen.

2 Hva er en Fremtidskveld i kommunene?

For å få et grep om hvordan idrettens Fremtidskveldmodell fungerer utenfor idrettslig sammenheng, i en setting der målet er å komme fram til konkret handling i forhold til å bedre kommunen ungdomsmiljø, anså vi det som viktig å delta som observatør på noen kvelder. Følgende beskrivelser gir et bilde av kveldens forløp i to casekommuner. Med utgangspunkt i disse beskrivelsene, samtale med deltakere i prosessen og erfaringer som veiledere formidlet på skoleringssamlingen, vil vi foreta en analyse av hvordan idrettens opplegg fungerer, og utfordringene en står overfor.

2.1 En case beskrivelse av Fremtidskvelder i to kommuner

Kommune A

Ordfører innledet kvelden med å ønske de frammøtte velkommen til å diskutere kommunens ungdomsmiljø. Han fortalte at kommunen hadde ”hentet inn hjelp fra NIF” fra ”to som er gode på prosess” og gav deretter ordet til de to veilederne. De presenterte seg etter tur og fortalte kort om deres idrettserfaring og tilknytning til NIF før de sa litt om opplegget for kvelden. Alle ble så invitert opp på gulvet til en ”oppmyknings” øvelse. Før vi satt oss ned igjen, fikk alle anledning til å presentere seg selv og eventuelt hvem de representerte.

Tilbake på plass ble deltakerne bedt om å notere ned *forventninger* til kvelden på en gul lapp. Lappene ble samlet inn. Veilederne ba om kommentarer til stikkordene etter hvert som de leste dem opp plenum. Lappene ble plassert i grupper etter tema på en tavle. Gruppene av stikkord ble så justert i dialog med deltakerne. Denne prosessen bidro både til å gi deltakere og veiledere et bilde av ulike deltakeres forventninger til kvelden og å gi veilederne et inntrykk av gruppen og kunnskap om kommunen.

Veilederne innledet neste del med å spørre om *vi har et godt fritidstilbud*, og videre, *hva er et godt fritidstilbud?* Diskusjonene rundt disse spørsmålene endte med at veilederne framsatte påstanden: *Alle ungdommer i ”navn” kommune har gode fritidstilbud*, hvorpå påstanden ble skrevet ned på et ark som ble hengt opp på tavlen. Det ble foretatt en hemmelig avstemning for hvor enig eller uenig deltakerne var i denne påstanden, ved at alle deltakerne merket av eget syn på en skala med to plusstegn (helt enig) via ett plusstegn, ett minustegn og til to minustegn (helt uenig), på tavlens bakside. Resultatene ble diskutert i plenum.

I neste del skulle deltakerne ta stilling til *hva som er bra med fritidstilbudet for ungdom i ”navn” kommune*, med en presisering om at det er nyttig å se på hva som er bra og fungerer før en ser nærmere på hva som kan forbedres. Deltakerne ble igjen bedt om å sette opp stikkord på gule lapper. Stikkordene ble lest opp kommentert og gruppert etter tema.

Deretter ble deltakerne bedt om å fokusere på *hva som kan bli bedre eller hva som ikke er fullt så bra i kommunen* og notere på nye gule lapper konkrete forslag til spørsmålet:

Hva kan vi få gjort noe med? Etter at forslagene var blitt lest opp, kommentert og sortert etter tema, var det pause. Kommunen hadde sørget for enkel servering.

Etter pausen ble deltakerne delt inn i grupper. Hver gruppe fikk et tema som de skulle arbeide videre med. Temaene ble avklart ved hjelp av en tilsvarende avstemningsrunde som ble holdt innledningsvis. Gruppene ble bedt om å diskutere seg fram til konkrete tiltak knyttet til hvert sitt tema, samt delegerer ansvar og tidspunkt for gjennomføring av tiltakene. Resultatene fra gruppene ble lagt fram og diskutert i plenum. Gjennom plenumsdiskusjonen kom gruppen fram til hvilke tiltak en ønsket å satse på og hvem som skulle stå ansvarlig for at de enkelte tiltak ble gjennomført.

Kommune B

Varaordfører ønsket deltakere og veiledere velkommen til møtet og gav en kort introduksjon til kvelden. Veilederne presenterte seg. De vektla at dette ikke skulle være en kveld der en bare skulle snakke om idrett, men trekke veksler på et metodisk opplegg som benyttes i idretten. Det ble presisert at et viktig poeng med kvelden skulle være å trekke alle med i diskusjonene. Til dette trenger en et sett av spilleregler. Deltakerne ble bedt om å komme med innspill til spilleregler, hvorpå det etter hvert trukket beslutning i fellesskap om hvilke spilleregler som skulle gjelde for kvelden. Følgende ble vedtatt: åpenhet, respekt, ærlighet, takhøyde, medvirkning, saklighet, krav til hverandre og rettferdighet.

Etter at spillereglene var klare ba veilederne deltakerne ta stilling til følgende påstand: *"navn" kommune er godt rustet til å møte fremtidens ungdomsutfordringer.* Som i kommune A ble det foretatt en avstemning der hver deltaker satte ett kryss på en skala fra to plusstegn til to minustegn. Resultatene ble diskutert inngående i plenum.

Deretter delte veilederne ut lapper som deltakerne ble bedt om å skrive ned stikkord knyttet til *hva som fungerer bra i kommunen.* Deltakerne ble så delt inn i grupper. Hver gruppe ble bedt om å diskutere seg fram til de tre viktigste innspillene. Gruppen begrunnet valget i plenum, og plasserte stikkordene på en tavle. Innspillene ble deretter sortert i grupper.

Videre ble hver enkelt deltaker bedt om å notere ned nye stikkord knyttet til spørsmålet *hva kan bli bedre i "navn" kommune.* Igjen ble gruppene bedt om å diskutere seg fram til de tre viktigste stikkordene, som så ble presentert og diskutert i plenum og klistret opp på tavlen.

I neste oppgave stilte veilederne følgende spørsmål til deltakerne: *Hva vil vi med ungdomssatsningen?* Etter en oppklaringsrunde i forhold til hva veilederne mente med spørsmålet, ble det utvekslet tanker i plenum. Innspillene som kom fram, ble sortert i tema, som det deretter ble stemt over. De tre temaene som oppnådde høyst skåre ble diskutert videre i forhold til hvordan å gripe tak i innspillet, delegering av ansvar for tiltaket, og tidsramme for gjennomføring (hvordan, hvem, når).

Helt til slutt åpnet veilederne for en kort kommentarrunde om hvordan deltakerne opplevde kvelden.

2.2 Hvordan fungerer idrettens opplegg?

Casebeskrivelsene viser at det i de to kommunene ble gjennomført en liknende prosess, men på visse punkter var de imidlertid forholdsvis forskjellige. For det første var introduksjonen forskjellig. I det første møtet ble det holdt en ”oppmykningsøvelse” med påfølgende presentasjonsrunde av alle som var til stede på møtet. Dette fungerte godt, og gav deltakerne mulighet til å bli litt kjent med hverandre. I det andre møtet kan en si at ”oppmykningsøvelsen” besto i å avklare spilleregler for kvelden. Inntrykket vårt var at dette bidro til å avklare rammen for hvordan deltakelsen på kvelden skulle foregå. Dette kunne med fordel også vært gjort på det første møtet. Muligens ville enkelte uoverensstemmelser mellom deltakerne vært lettere å håndtere for veilederne dersom et sett av spilleregler var blitt avklart på forhånd. Observasjoner på den andre kvelden kunne tyde på at det med fordel kunne vært gitt rom for en enkel presentasjonsrunde av deltakerne på møtet, både for å gi et bilde av hvem som har møtt og eventuelt hvilke organisasjoner som er representert.

Som beskrivelsene av prosessene i de to kommunene gir et bilde av, valgte veilederne å vinkle nøkkelspørsmålene litt ulikt. At det var forskjeller i hvordan ulike veiledere stilte spørsmålene i prosessen kom også fram på skoloringssamlingen i Bodø. Det er vanskelig å vurdere hvorvidt en måte å gå fram på vil være å foretrekke framfor en annen, dette har heller ikke vært fokus for evaluering. Trolig vil den enkelte veileder eller veilederpar føle behov for å tilpasse spørsmålstillinger slik at de faller naturlig. Dynamikken og dialogen som oppstår i gruppen vil trolig også påvirke veilederens valg av framgangsmåte. I forbindelse med veiledersamlingen i Bodø ble det besluttet å gjøre gjennomføringen av fremtidskvelden mer enhetlig, spesielt knyttet til påstandene veilederne skulle benytte. En kom fram til at kveldene skulle gjennomføres med utgangspunkt i en mal som oppsummert kan beskrives på følgende måte (jfr. vedlegg 3):

Innledende påstand: *X kommune er godt rustet til å møte framtidens ungdomsutfordringer.* Deltakerne bes om å vurdere hvor enig eller uenig de er i denne påstanden, markert med et kryss el. på en skala fra to pluss til to minus. Deretter bes deltakerne om å skrive opp stikkord på lapper knyttet til *ungdomstilbud som fungerer bra.* I neste runde bes deltakerne skrive sikkord på lapper knyttet til *ungdomstilbud som kan fungere bedre,* før deltakerne til slutt bes om å gi innspill til: *Hva kan gjøres for å få et bedre ungdomsmiljø?* Det foretas en avstemning over tiltak som foreslås. Det utformes en handlingsplan knyttet til tiltakene som får flest stemmer.

Det ble imidlertid gitt rom for muligheter for egne tilpasninger, f.eks. i forbindelse med introduksjon og oppstart av møtet.

Det som i tillegg vil være viktig er at veilederne er god forberedt, og har tenkt grundig gjennom prosessen på forhånd slik at nøkkelspørsmålene framstår som tydelige for deltakerne i prosessen. I begge prosessene vi observerte oppsto det uklare mht. spørsmålet som ble stilt. I det første møtet stilte veilederne flere spørsmål som ”vridde” litt på innholdet. Dette gjorde det uklart for deltakerne hvilket spørsmål veilederne egentlig stilte. I det andre møtet kunne det se ut til at deltakerne oppfattet spørsmålsstillingen som klar, så den i liten grad presisert. Deltakerne i begge møtene besto av en svært sammensatt gruppe. Som vi skal se av resultatet fra

skjemaundersøkelsen er dette tilfellet i flertallet av kommunene. Dette gjør det til en stor utfordring å få til en prosess som er så tydelig å klar at alle forstår. Deltakerne vi intervjuet i etterkant av møtet bet seg imidlertid lite fast i at dette hadde vært et problem.

Beskrivelsene fra de to møtene viser dessuten at prosessen føres på ulikt vis. Det er flere eksempler her, men la oss trekke fram måten deltakerne ble bedt om å arbeide på. I det første møtet ble store deler av prosessen ført i plenum. Først etter pausen ble deltakerne bedt om å sette seg i grupper og diskutere seg fram til konkrete tiltak. I det andre møtet ble derimot store deler av prosessen ført i grupper. Etter at hver enkelt deltaker hadde formulert ett sett av stikkord knytte til spørsmålene som ble stilt, ble de bedt om å presentere disse for gruppen som i fellesskap skulle komme fram til stikkordene som ble presentert i plenum. Forslag til og diskusjon av konkrete tiltak ble imidlertid holdt i plenum. Prosessene ble slik sett nokså forskjellige. Vi har ikke lagt vekt på å foreta en grundig analyse av betydningen dette har for kvelden, men det er klart at forskjeller i prosessens forløp og arbeidsmåte har betydning. Muligens burde en vurdere å finne fram til hvilken modell som fungerer best når formålet er å diskutere ungdomsmiljøet i en kommune. Imidlertid kan det være en fordel å ha et visst spillerom, slik at prosessen kan tilpasses såvel deltakerne i gruppen som veilederne og ikke minst tidsrammen for kvelden. Det sistnevnte er viktig. Både i intervjuer og i spørreskjemaundersøkelsen blir det framhevet at det å være tydelig på hvor lang tid møtet skal ta og at møtet avsluttes innen rimelig tid er viktig.

NIF har valgt å gjennomføre Fremtidskveldene på en slik måte at rus ikke blir nevnt som tema fra veilederne side. Tanken har vært at dersom dette er et sentralt tema i kommune, vil det komme opp i løpet av kvelden. I begge kommunen vi deltok i som observatør ble temaet rus og rusforebygging eksplisitt diskutert, både gjennom aktiviteter som allerede finnes i kommunen og som grunnlag for etablering av nye aktiviteter. Rusforebygging imidlertid ikke eksplisitt nevnt i handlingsplanene. Vedtaket om å etablere åpne og mer uforpliktende aktivitetstiltak kan indirekte sees i lys av diskusjonen rundt rusforebygging. Fortellinger fra veiledere som deltok på samlingen i Bodø viser også at temaet rus og rusforebygging blir berørt i mange kvelder selv om dette ikke nødvendigvis viser igjen i handlingsplanene og rapportene fra møtene.

3 Handlingsplanene

Prosessen ledet fram mot at deltakerne skulle bli enige om en handlingsplan. I det følgende gir vi en presentasjon av resultatet av prosjektet med utgangspunkt i handlingsplanene. Vi har mottatt rapporter som inkluderer en handlingsplan fra 55 møter hvorav et oppfølgingsmøte (til sammen har vi rapporter fra 57 møter). Rapportene viser at det til sammen har 1485 deltakere på møtene, hvorav 544 under 26 år (37 prosent). Før vi går nærmere inn på hvilke tiltak deltakerne kom fram til på møtene, gir vi en kort presentasjon av hvordan deltakerne vurderer kommunens evne i forhold til ungdom (den første påstanden).

Flertallet av møtene ble innledet med en form for påstand som at: *X kommune er godt rustet til å møte framtidens ungdomsutfordringer* eller *alle ungdom i X kommune har gode fritidstilbud*. Av rapportene framgår det at kvelden ble innledet på en slik måte i 48 kommuner. Som i casekommune ble deltakerne bedt om å vurdere påstanden som ble stilt i forhold til en skala fra to minus til to pluss. Dersom vi omsetter skalavurderingen slik. To plusser gir 2 poeng, en pluss 1 poeng, en minus -1 poeng og to minuser -2 poeng, viser det seg at deltakerne vurderer kommunens evne knyttet til påstanden negativt i 22 kommuner og positiv i 28 kommuner. Med andre ord mener deltakerne i rundt halvparten av kommunene at kommunen står overfor en utfordring i forhold til kommunens ungdomstilbud eller å møte framtidens ungdomsutfordringer. Et framtrekkende trekk er at i mange av disse kommunene er andelen deltakere under 26 år høy.

Vi har forsøkt å gruppere tiltakene som deltakerne kommer fram til i de ulike møtene. Det viser seg at mange type tiltak går igjen. Tabell 1 gir en oversikt over ulike kategorier som dekker bredden i tiltak som kom fram på møtene. Vedlegg 2 gir en oversikt over enkeltvis tiltak som framgår av handlingsplanene.

Tabell 1. Kategorier av tiltak

• Åpne tilbud (kafé, klubb, hall, osv.) • Idretts-/aktivitetsanlegg/lokaler • Bedre kommunikasjon samarbeid • Transport, mobilitet • Konkrete aktiviteter (som mediegruppe, ekstremaktiviteter, musikk, kulturtilbud etc.) • Fadderordning, aldersblanding, voksenengasjement • Arrangementer • Økonomisk støtte til tilbud for barn og unge • Ny kveld med flere ungdom

Handlingsplanene viser at deltakerne i svært mange kommuner har vært opptatt av å få i gang åpne tilbud for ungdom. Det kan være kafé, fritidsklubber, aktiviteter på lørdagskveldene, diskotek, kino, idrettshaller osv. Denne typen tiltak går oftest igjen i handlingsplanene. På noen steder dreier dette seg om å tenke nytt i forhold til allerede eksisterende lokaler og tilbud, mens det andre steder legges vekt på at det er behov for å etablere tilbud som ikke finnes. Det kan da være behov for å finne fram til et passende lokale eller planlegge for å skape et passende lokale. I flere kommuner munner Framtidskvelden ut i at det blant annet er behov for nye anlegg, først og fremst anlegg som har et flerbrukspotensial. Selv om det er bredde i type anlegg, tar mange forslag utgangspunkt i anlegg for idrettslig aktivitet.

En rekke tiltak dreier seg dessuten om behovet for å skape bedre kommunikasjon og samarbeid mellom ulike aktører i kommunen. I noen kommuner etterlyses en koordinator eller miljøkontakt. I andre kommuner legges det vekt på å bedre informasjonen om mangfoldet av aktiviteter og tiltak som eksisterer gjennom ulike informasjonskanaler. Tiltak knyttet til kommunikasjon og koordinering frivillige organisasjoner imellom, og mellom kommunen og organisasjonslivet fremheves også. Etablering eller utvikling av kommunens ungdomsråd eller ungdommens kommunestyre er av andre tiltak som blir nevnt.

En tredje stor kategori tiltak dreier seg om å etablere eller utvikle konkrete aktiviteter for å stryke tilbudet for ungdom i kommunen. Det kan være både være konkrete aktiviteter knyttet opp mot kommunens fritidsklubb, idrettslag aktivitetshus eller lignende, men det kan også dreie seg om å etablere konkrete aktiviteter som skateing, motorcross, bowling, skidag, rockeverksted, internettkafé osv. Etablering av konkrete lavterskeltilbud blir også vektlagt.

Deltakere i noen kommuner kommer fram til at det er behov for et bedre transporttilbud, spesielt på kveldene og i helgene, slik at ungdom har mulighet til å delta i aktiviteter som tilbys. Det er også tiltak som framhever det å legge vekt på å skape aktiviteter i trygge omgivelser. I en kommune foreslås det for eksempel å etablere en fadderordning, i en annen legges det vekt på aldersblanding. I nok en kommune ønskes det at voksne engasjerer seg og er tilgjengelige. Synlig politi er et annet eksempel. Trolig følger disse tiltakene i forlengelsen av en diskusjon rundt ungdomsmiljøet i kommunen ut over det å legge til rette for konkrete aktiviteter. I ett av tilfellene har deltakerne også satt målet om "utsatt rusdebut" på handlingsplanen. Ut over kvelden i den sistnevnte kommunen, gjenspeiler handlingsplanene konkrete tiltak knyttet til rusforebygging i tre kommuner. Her dreier det seg i en kommune om å etablere et "rusfritt diskotek i sentrum", "analyse av problemområdene" i en annen, og tiltak for "utsatt rusdebut" i en tredje kommune.

Handlingsplanene framstår som stikkordsmessige gjengivelser av tiltak som deltakerne har kommet fram til å satse på, men som vist over gjenspeiler de kun et fåtall konkrete tiltak knyttet til konkret rusforebygging. Med bakgrunn i møteobservasjonene og samtaler med en rekke veiledere som har ledet kvelder rundt om i landet bør det likevel som nevnt tidligere legges til at russpørsmål og utfordringer knyttet til rus svært ofte kommer opp som tema i ulike diskusjoner i løpet av kvelden. Dersom vi registrerer hvor mange rapporter der russpørsmål blir berørt (dvs. stikkord fra hele prosessen), viser det

seg at temaet har eksplisitt har vært framme i 22 kommuner¹. Her kan det imidlertid både dreie seg om at deltakere framhever at det på ulike måter drives et godt arbeid knyttet til tobakk, alkohol og/eller narkotika samt at kommunen står overfor utfordringer ev. mangler tilbud knyttet til dette feltet.

Rapportene fra kveldene inneholder et punkt der veileder blir bedt om å oppgi om det er avtalt en form for oppfølging NIF og kommunen imellom. Det rapporteres i liten grad at det er planlagt oppfølging i form av telefon, nytt møte eller andre former for oppfølging med kommunen. Dette kan imidlertid skyldes at rapporteringen er mangelfull. I 30 kommuner oppgis det eksplisitt at det ikke er avtalt noen form for oppfølging.

Med basis i rapportene og handlingsplanene som de ulike kveldene munner ut i, kan det se ut til at en kan dele prosessene inn i to grupper. I den ene gruppen vektlegges i stor grad aktivitetstilbudet som finnes i kommunen og mangler ved aktivitetstilbudet. Dette resulterer gjerne i å etablere eller videreutvikle konkrete aktiviteter. I den andre gruppen kan det imidlertid i større grad se ut som at prosessen har fått et bredere fokus på ungdomsmiljøet og hva som skal til for å bedre dette. Resultatet her kan bli konkrete aktivitetstiltak men også samarbeidsformer, tilrettelegging på nye måter osv. Det kan synes som at det oftest er i den sistnevnte typen prosesser at temaet rus og rusforebygging blir berørt. Vi må imidlertid ta et forbehold her. Detaljeringsgraden i rapportene vi bygger på er ulik. Dessuten gir ikke rapportene fullt ut bilde av hva som har vært diskutert.

Ved en eventuell videreføring av Fremtidskvelder i kommuner med fokus på kommunens ungdomsmiljø og rusforebygging kan det være en idé å i samråd med veiledere undersøke hvordan ulike framgangsmåter får belyst dette temaet på en bred måte i møtet. Dersom en ønsker at kvelden skal resultere i konkrete rusforebyggende tiltak kan det også være aktuelt å vurdere om dette temaet i større grad bør synliggjøres fra veilederes side i prosessen.

4 Deltakernes syn på Fremtidskveld i kommunene

Veilederne ble bedt om å dele ut et spørreskjema mot slutten av hver femtidskveld. I dette kapittelet presenterer vi hva deltakerne har svart. Resultatene bygger på svar fra til sammen 773 deltakere i 31 kommuner. Dette er et omfattende materiale. Som nevnt i metodekapittelet vil derfor konklusjonene trolig også i stor grad gjelde for prosessene i andre kommuner. For en grundigere beskrivelse av undersøkelsen jfr. avsnitt 2.2.

Vi har nevnt tidligere at det er til dels store variasjoner i hvor mange som deltok på kvelden i de ulike kommunene. Mens vi har mottatt 5 skjema fra Søgne og Fjaler, har vi mottatt hele 64 skjema fra Haugesund. Dette bør tas hensyn til i analysen av dataene.

Dersom vi analyserer dataene direkte og gir hvert svar samme vekt, forteller dette oss noe om hvordan personer som har deltatt på en Fremtidskveld samlet sett har opplevd

¹ Rapportene gjengir jevnt over kun det som blir skriftlig formulert i møtene.

kvelden. Dette innebærer at kvelder med mange deltakere i større grad er representert i materialet enn kvelder med få deltakere. Sagt på en annen måte, dersom vi f.eks. tenker oss at kveldene i Søgne og Fjaler ble oppfattet som svært vellykket vil dette kun i begrenset grad bli reflektert i analysene. Det motsatte ville være tilfellet for Haugesund der det var mange deltakere.

Vi kan imidlertid velge å ta hensyn til at det har vært ulik deltakelse på møtene ved å gi deltakere i kommuner der deltakelsen har vært lavere en gjennomsnittet (25 deltakere) større vekt eller betydning, og deltakere i kommuner der deltakelsen har vært høyere enn gjennomsnittet lavere vekt eller betydning. Fordelen med å ”vekte” svarene på denne måten vil være at svarene knyttet til prosessene i de ulike kommunene vil få like stor betydning. Svakheten vil derimot være at en stemme i kommuner med få deltakere får stor betydning i forhold til en stemme i kommuner med mange deltakere. Dette kan være problematisk dersom stemmene i kommuner med få deltakere er lite representative.

Vi har sammenlignet svarene vi får ved å analysere datamaterialet direkte og vektet. Det viser seg at det kun er mindre variasjoner i svarfordelingene. Dette tyder på at datamaterialet er relativt robust. Dette kan forklares ved at materialet bygger på svar fra mange deltakere. Ut fra dette kan vi imidlertid også anta at dataene i stor grad er representative for det samlede antall framtidskvelder som er organisert i løpet av prosjektperioden.

Vi har valgt å presentere dataene uvektet, og om nødvendig kommentere avvik til vektete analyser av dataene. Først gir vi en beskrivelse av hvem som har deltatt på Fremtidskvelder rundt om i kommunene. Vi ser deretter nærmere på hva deltakerne synes om hvordan kvelden har vært gjennomført og det som har vært diskutert. Til slutt presenterer vi hva deltakerne forventer mht. resultater og oppfølging av tiltakene som gruppene har kommet fram til på møtet.

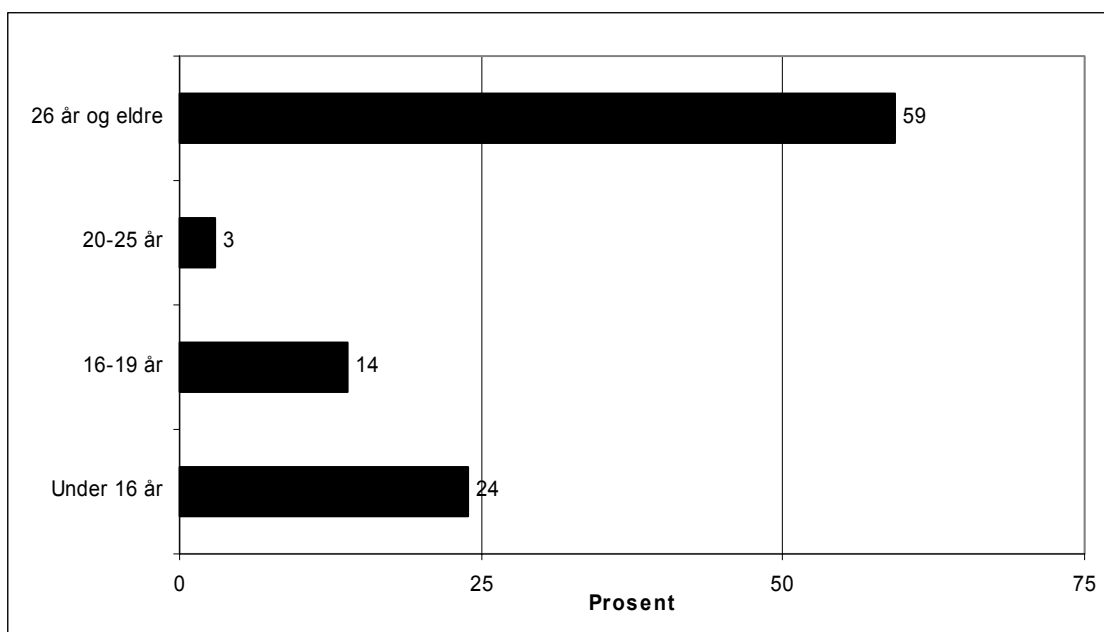
4.1 Hvem har deltatt på Fremtidskvelden?

Hensikten med prosjektet ”Fremtidskveld for et bedre ungdomsmiljø” er å bidra til en prosess som kopler kommunens politikere og administrasjon, skoler, frivillig sektor og ungdommer sammen for å ta tak i lokale utfordringer i forhold til å skape et positivt ungdomsmiljø. En viktig målsetning med kveldene vil derfor være å samle et mangfold av ulike aktører som berører ungdom og ungdomsmiljø i kommunen. Med bakgrunn i dette har vi søkt å kartlegge hvilke aktører som har deltatt i prosessen i de enkelte kommunene.

Den samlede fordelingen mellom kvinner og menn relativt lik, med en liten overvekt av menn (46 prosent kvinner og 56 prosent menn). Vi får samme fordeling dersom vi veker datamaterialet. Dersom vi undersøker dette nærmere kommune for kommune ser vi imidlertid at det i 10 kommuner var en overvekt av kvinner, mens det i 19 kommuner var en overvekt av menn. I de to resterende kommunene var kjønnsfordelingen helt lik. Ekstermene går i begge retninger. Mens det i Vegårshei var over 80 prosent mannlige deltakere, var den kvinnelige deltakelsen over 80 prosent i Søgne.

Aldersfordelingen blant deltakerne er også interessant. I arbeidet med å skape gode lokale ungdomsmiljø er det viktig at ungdommen deltar aktivt. Representativiteten av ungdommer på Fremtidskveldene var likevel svært varierende. Dersom vi ser alle

kommunene under ett var det som vist i figur 2, en klar overvekt av voksne deltakere på møtene. Slår vi derimot sammen gruppene under 26 år ser vi at unge deltakere likevel var forholdsvis godt representert. Dersom vi veker datamaterialet blir imidlertid andelen ungdom tre prosentpoeng lavere. Dette kan tolkes dit hen at andelen unge er høyere i kommuner med mange deltakere.

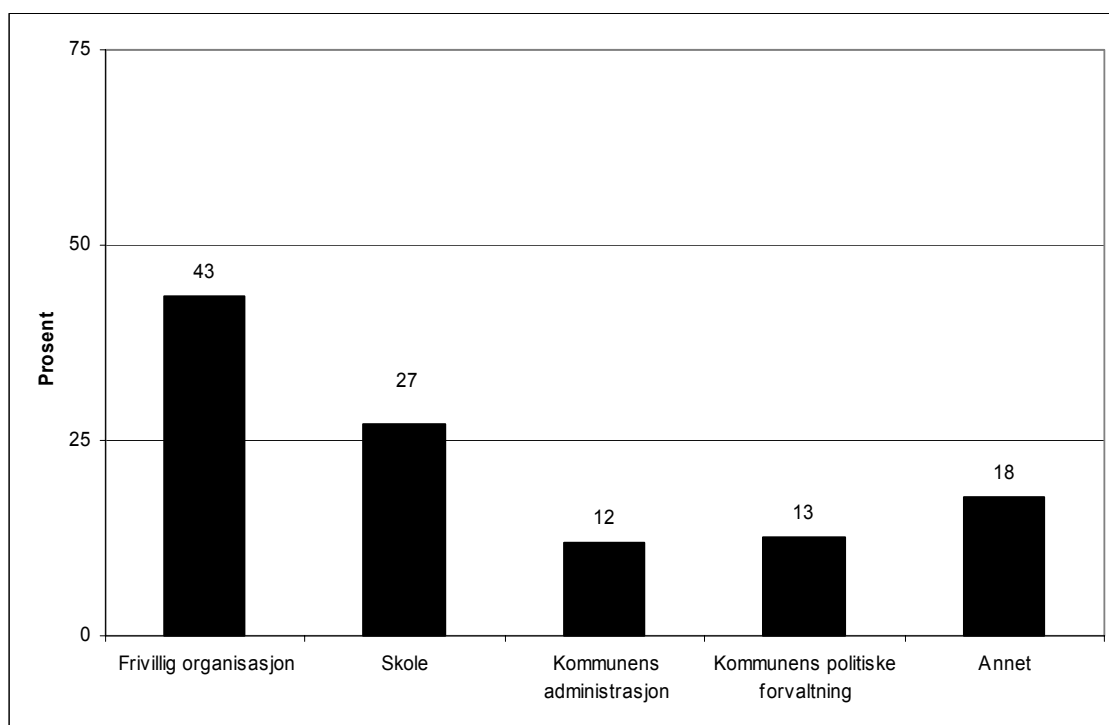

Figur 2. Deltakere på Fremtidskvelden fordelt på alder, i prosent

I noen kommuner ble det spesielt lagt vekt på ungdomsrepresentasjon, mens det i andre kommuner ble vektlagt på også å invitere politikere og representanter for aktører som jobber med og opp mot ungdom. Dette var tilfellet i en av casekommunene. I denne kommunen var 40 prosent av deltakerne under 26 år. Det bør nevnes her at det er lagt opp til at kommunen skal stå ansvarlig for invitasjon og oppfølging av kvelden. I Narvik kommune ble det trolig lagt vekt på å trekke flest mulig unge med i prosessen. Her var kun 2 representanter 26 år eller eldre. Sammenligner vi skjemaundersøkelsen med oversiktene vi har fra rapporteringene fra møtene, var andel deltakere under 26 år 36 prosent. Dette svarer fullstendig til resultatene fra skjemaundersøkelsen når vi veker datamaterialet.

Samlet sett viser tallene at arrangørene har klart å mobilisere både ungdom og voksne i dette arbeidet, noe som vil være en forutsetning for å utvikle og bedre tilbudet til ungdommen i kommunen. Det er enkelte kommuner med svært lav ungdomsdeltakelse. Her har imidlertid deltakerne påpekt eller kommentert at andelen ungdom på møtet var for lav. Det er vanskelig å legge strategier for ungdom uten at de selv er til stede. Flere veiledere har også påpekt dette. Utfallet av møtet har i noen sammenhenger derfor vært å arrangere en ny kveld der en har lagt spesiell vekt på å sikre høy ungdomsdeltakelse. I en av casekommunene ble dette innlemmet i handlingsplanen.

Undersøkelsen viser at spredningen og mangfoldet av *type* aktører som har deltatt på møtet stor. Figur 3 gir et bilde av dette.

Figur 3. Deltakere etter hvem de representerer, i prosent.

I overkant av 40 prosent av deltakerne svarer at de representerer en frivillig organisasjon, f.eks. idrett, friluftsliv, musikk, teater og annet organisert arbeid. På dette spørsmålet var det mulig å krysse av for flere alternativer. Representanter for skole er også godt representert, først og fremst skoleelever. Mange av skoleelevene svarer også at de representerer en frivillig organisasjon. Ut over dette ser vi at både kommunens administrative og politiske forvaltning er representert. Under kategorien annet finner vi foreldre, ungdoms- og fritidsklubber, politi, helsepersonell, politiske utvalg og ungdomsutvalg, media og andre interesserte. En vektet analyse av datamaterialet viser marginale forskjeller. Andelen som svarer at de representerer en frivillig organisasjon er i overkant av et prosentpoeng høyere. For de andre kategoriene er forskjellen under ett prosentpoeng.

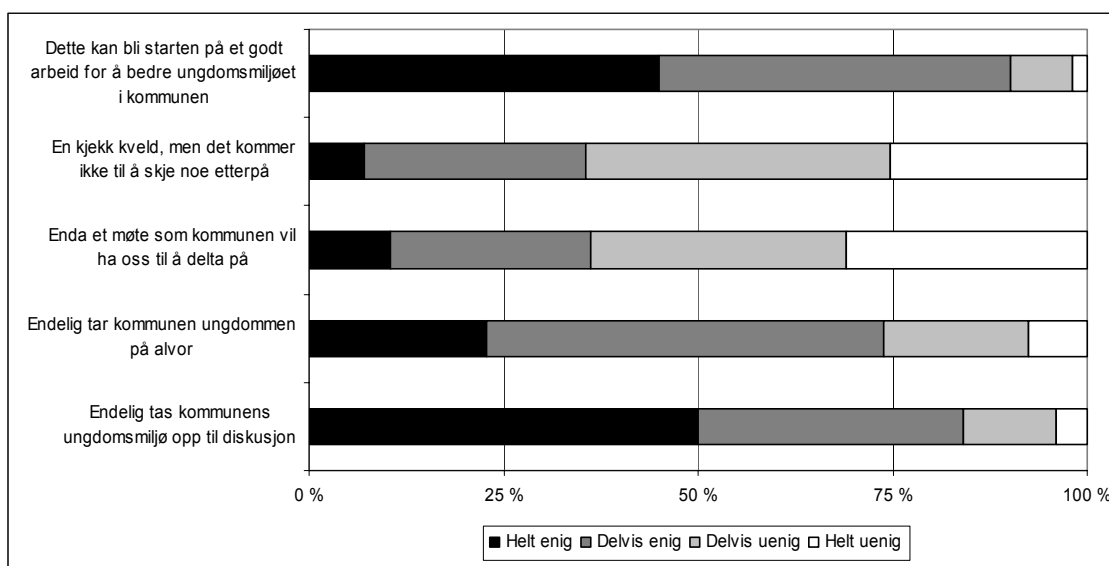
Samlet sett viser dette at det har vært et stort mangfold av deltakere på Fremtidskveldene. Deltakere i mange kommuner har imidlertid kommentert at spesifikke typer organisasjoner eller miljø har dominert møtene. I følge deltakerne er dette et resultat av for lite informasjon til de ulike gruppene i forkant av møtene slik at kun et begrenset antall grupper var representert på møtet. Muligens kan dette også oppfattes som kritikk av måten veiledere har styrt deltakelsen på møtet, dvs. at noen deltakere opplever at andre grupper deltakere har fått mer taletid eller gjennomslag de selv.

4.2 Synspunkter på gjennomføring og innhold på Fremtidskvelden

Sett fra deltakernes ståsted kan idrettens gjennomføring av Fremtidskvelder rundt om i landet samlet sett oppsummeres som vellykket. Jevn over gir deltakerne en positiv tilbakemelding, både til initiativet som er tatt med å gjennomføre en slik kveld i kommunen og til måten kvelden har vært gjennomført på.

Behovet for et slikt tiltak som Fremtidskvelden representerer, er i følge deltakerne stort. Over 80 prosent av deltakerne uttrykte helt eller delvis enighet med at Fremtidskvelden endelig satte ungdom og ungdomsmiljø på dagsorden. I underkant av 75 prosent sier seg videre helt eller delvis enig i at påstanden om at kommunen endelig tar ungdommen på alvor. Dessuten svarer mange at de er helt eller delvis uenige i at dette er enda et møte som kommunen vil ha oss til å delta på, selv om det også er en viss andel som uttrykker ulik grad av enighet med en slik påstand.

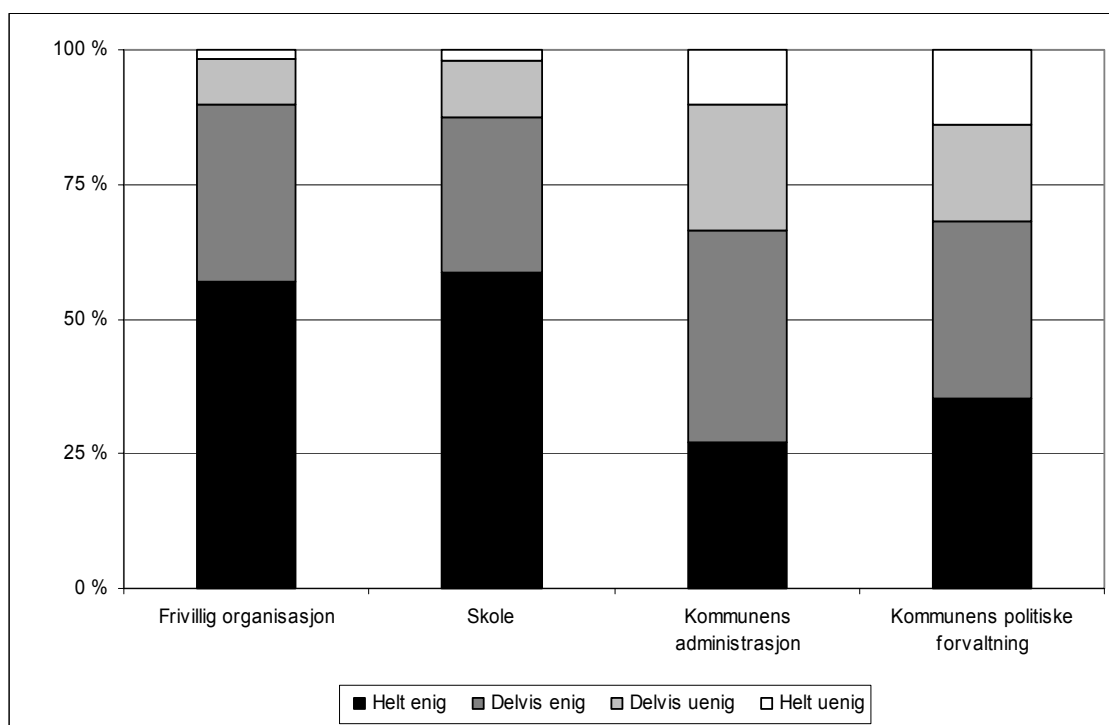
Svarene knyttet til påstanden ”en kjekk kveld, men det kommer ikke til å skje noe etterpå” viser liknende trekk. Det store flertallet uttrykker derimot ulik grad av enighet med det motsatte; at ”dette kan bli starten på et godt arbeid for å bedre ungdomsmiljøet i kommunen.” Til påstandene i figur 4 er det kun marginale forskjeller dersom vi vekter dataene.

Figur 4. Deltakernes vurderinger av påstander knyttet til Fremtidskvelden.

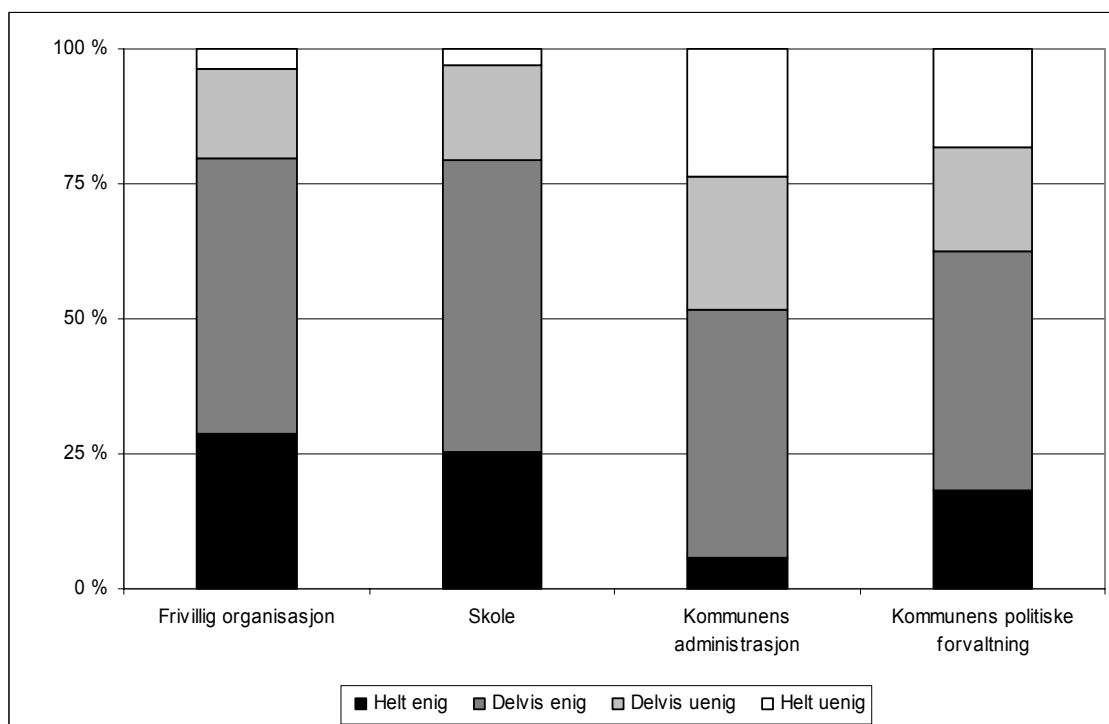
Som vi tidligere har vist, har det stort sett vært en sammensatt deltakelse på møtene både med hensyn til alder og hvem deltakerne svarer at de representerer. I hvilken grad har ulikt ståsted og alder betydning for svarene som gis? Vi har forsøkt å se litt nærmere på dette.

Spesielt knyttet til to av påstandene finner vi klare forskjeller mellom personer som svarer at de representerer frivillige organisasjoner eller skole og kommunens administrasjon eller forvaltning. Figuren under viser at personer som ikke representerer kommunen i større grad er enig i at kommunen endelig tar ungdomsmiljøet opp til diskusjon.

Figur 5. Påstanden ”endelig tar kommunen ungdomsmiljø opp til diskusjon”, etter representasjon.

Som vist i figur 6 sporer vi liknende trekk når det gjelder påstanden ”endelig tar kommunen ungdommen på alvor”

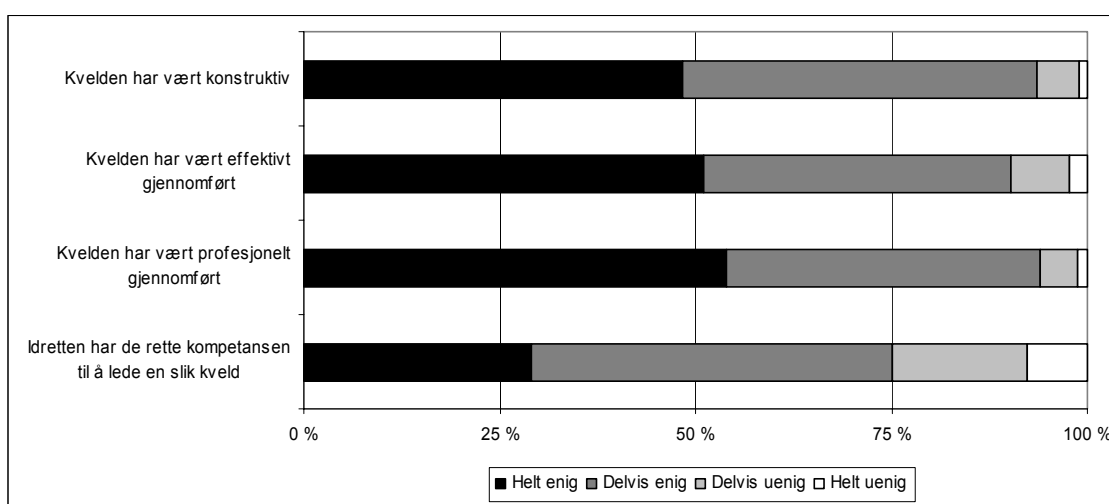

Figur 6. Påstanden ”endelig tar kommunen ungdommen på alvor”, etter representasjon.

Dette viser at kommunens administrasjon og politikere har en annen oppfatning av sitt arbeid med ungdom og ungdomsmiljøet, enn representantene fra andre sektorer. Disse

gruppene uttrykker gjennom sine svar at dette feltet ikke har vært prioritert i den grad det burde. Tendensene vist til over bekrefter at det har vært behov for et tiltak som Fremtidskveld i de fleste av kommunene. Dette har trolig også vært medvirkende til den positive responsen deltakerne gir i etterkant av kvelden. Imidlertid stiller dette krav til at tiltakene blir fulgt opp.

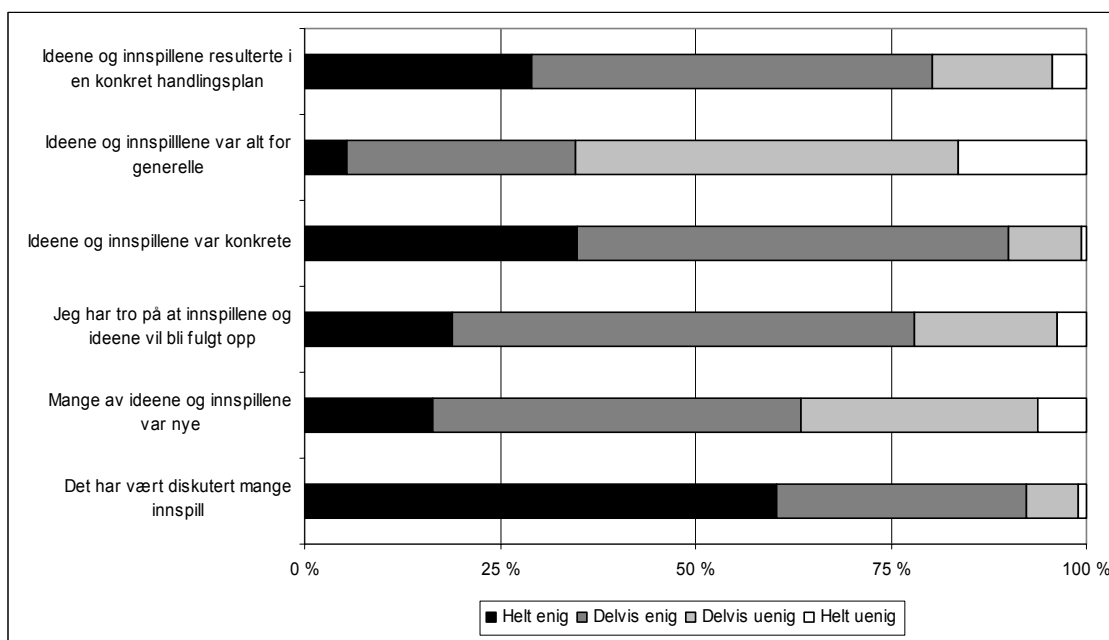
Hvordan opplevde deltakerne kvelden? Vi inkluderte flere spørsmål som dreide seg om hvordan deltakerne oppfattet Fremtidskvelden. Svarene gjengitt i figur 7, viser at rundt halvparten er helt enig i at kvelden var konstruktiv og at den ble effektivt og profesjonelt gjennomført. Dersom vi legger til de deltakerne som sier seg delvis enige i påstanden, uttrykker så å si alle enighet. Svarene antyder at noen mener at idretten ikke har den rette kompetansen til å lede en slik kveld. 25 prosent er uenige med påstanden. Dersom vi veker dataene viser resultatet at 2 prosentpoeng færre sier seg enig i at kvelden har vært effektivt gjennomført. For de andre påstandene er forskjellen mindre.

Figur 7. Deltakernes opplevelse av Fremtidskvelden.

Hvordan vurderer så deltakerne innspillene som kom fram på møtet de deltok på? Som figur 8 viser, er nesten 60 prosent helt enig i at det har vært diskutert mange innspill. Dersom vi legger til de som er delvis enig i dette, uttrykker hele 90 prosent enighet med denne påstanden. Dette tilsier at deltakerne har opplevd kvelden som en åpen prosess hvor det har vært rom for mange ulike innspill og ideer. I en del kommuner har imidlertid deltakerne bemerket at møtet har vart for lenge, dette gjelder spesielt kommentarer fra de yngre deltakerne.

Flertallet mener videre at ideene og innspillene var konkrete. En viss andel av deltakerne uttrykker imidlertid også ulik grad av enighet med at ideene og innspillene var alt for generelle. Uavhengig av dette svarer likevel flere enn tre av fire at ideene og innspillene resulterte i en konkret handlingsplan.

Figur 8. Påstander knyttet til ideene og innspillene som kom fram på møtet.

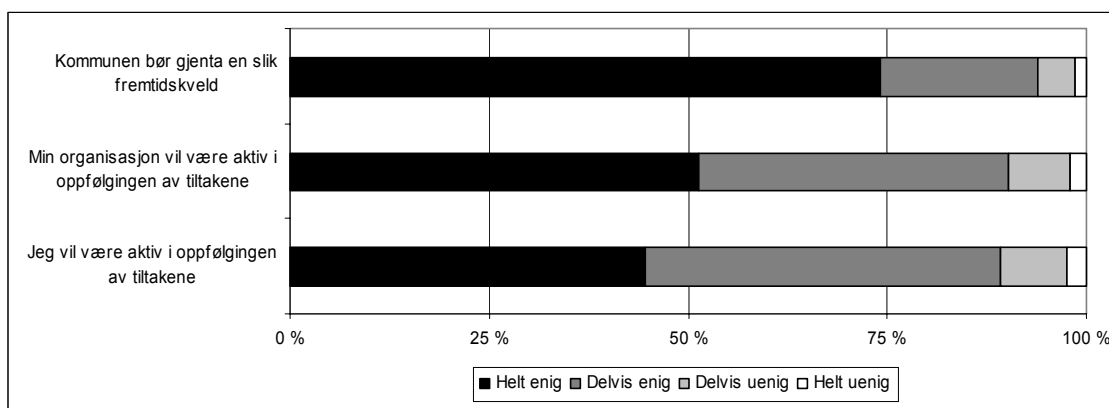
Mange uttrykker enighet i at de har tro på at innspillene og ideene vil bli fulgt opp. Flest svarer at de er delvis enig i denne påstanden. Flertallet mente dessuten at mange av ideene og innspillene var nye. En del mener likevel at ideene og innspillene var kjente. Dette tallet skyldes nok i stor grad at mange ulike aktører var representert på denne kvelden, også personer som vanligvis ikke møtes på sine daglige arenaer. Innspill kan med andre ord oppfattes som nye for noen og kjente for andre. Knytter vi dette spørsmålet til deltakernes alder, finner vi ingen variasjon. Både deltakere under og deltakere over 26 år oppfatter i stor grad at innspillene og ideene var nye. Andelen som svarer at de er helt eller delvis enige i påstanden ”jeg har tro på at innspillene og ideene vil bli fulgt opp” er to prosentpoeng lavere dersom vi vekter dataene. Ut over det er det kun marginale forskjeller.

Sammenfattet viser resultatene at deltakerne på Fremtidskveldene i stor grad opplevde møtet som en positiv prosess for å bedre ungdomsmiljøet i kommunen. Kveldene har vært arrangert på en effektiv og konstruktiv måte og gitt rom for et mangfold av ideer og innspill. Dette tyder på at valg av design for gjennomføring av en slik prosess har vært riktig i denne fasen.

4.3 Forventninger til oppfølging arbeidet i etter møtet

De overveiende positive tilbakemeldingene deltakerne gir fra Fremtidskveldene forgrener seg også videre i deres forventninger til oppfølging og videre arbeid for ungdomsmiljøet i kommunen.

Som nevnt tidligere har nesten 90 prosent av deltakerne troen på at dette kan være starten på et godt arbeid for å bedre ungdomsmiljøet i kommunen. Over 90 prosent mener videre at Fremtidskvelden var en god prosess og at kommunen på bakgrunn av dette bør gjenta en slik kveld. Dette bekreftes også i stor grad i kommentarer deltakerne har gitt på slutten av spørreskjemaet.

Figur 9. Forventninger til oppfølging av Fremtidskvelden.

I overkant av 80 prosent av deltakerne sier seg enig eller delvis enig i at de eller deres organisasjon vil være aktive i oppfølgingen av tiltakene. Dette viser at det er rom for en solid mobilisering av de aktører som deltok på møtene i kommunene. Engasjementet legger gode forutsetninger for et bedret arbeid med ungdomsmiljøet i kommunene om dette følges opp. Som vi har vis tidligere er tiltroen til at prosessen med Fremtidskveldene vil føre frem til en handlekraftig ungdomssatsning i kommunen stor.

5 Diskusjon og konklusjon

Spørreskjemaundersøkelsen viser at de som har deltatt i en Fremtidskveld kommuner rundt om i landet til dels er svært fornøyd både med opplegget og måten kvelden har vært gjennomført på. Deltakerne svarer jevnt over at de synes kvelden har vært effektivt, profesjonell og konstruktiv. De opplever at det i løpet av kvelden er blitt diskutert mange innspill. En del oppfatter dessuten innspillene som nye. Flertallet svarer også at de både ser sin egen rolle og organisasjonen de representerer sin rolle i oppfølgingen av tiltakene. Svært mange mener dessuten at kommunen bør gjenta en slik kveld. Samlet sett gir dette idrettens Fremtidskveld et svært godt skussmål i forhold til å fungere som en aktør som trekker i gang en diskusjon om ungdomsmiljøet rundt om i kommunene. NIF besitter gjennom Idrettens studieforbund et omfattende apparat og kompetanse gjennom nettverket av veiledere rundt om i landet. Veiledere som framstår som både kompetente og sikre i sin rolle.

Med basis i beskrivelsene av prosessene i to casekommuner kan det imidlertid diskuteres hvorvidt Fremtidskveldmodellen bør videreutvikles og styrkes i forhold til å gjøre veilederne ytterligere bevisst på hvordan de framstår i situasjonen. Måter spørsmål stilles på og hvordan prosessen drives frem har trolig både stor betydning for deltakernes engasjement og utfallet av møtet.

Basert på deltakerne i casekommunene, er det trolig en god del som aldri har deltatt i en slik veiledet prosess tidligere. Når deltakere veiledes gjennom en prosess som med et forholdsvis enkelt opplegg munner ut i konkrete tiltak, er det ikke overraskende at prosessen oppleves som konstruktiv. NIF er imidlertid ikke alene om å skape konstruktive prosesser av denne typen. Slik sett kan en se NIF som en av flere konsulenter som tilbyr slike tjenester. NIFs styrke kan spesielt knyttes til følgende tre forhold. Organisasjonene innehar et (1) omfattende nettverk av (2) kompetente veiledere og (3) spesifikk kunnskap knyttet til en av sentral lokal aktør i prosessen, idretten.

Som vist i resultatene fra spørreskjemaundersøkelsen når NIF ut til mange. Bredden i deltakelsen er stor, både mht. alder, kjønn og hvem de representerer. Dette grunnlaget bærer kimen i seg til å skape samarbeidsrelasjoner på tvers, både mellom ulike organisasjoner og mellom kommunen, organisasjoner og enkeltpersoner. I begge møtene vi deltok på viste det seg å være aktører eller organisasjoner representert som var lite kjent både for ansatte i kommunen, politikere og andre aktører. Møtene fungertes slik sett også opplysende i forhold til det å formidle bredden i aktiviteter og derigjennom muligheter som finnes i kommunen. Spesielt i den ene kommunen ble det i forbindelse med tiltakene lagt vekt på å skape bedre samarbeid på tvers.

Som vert sto kommunen for invitasjonen til møtet. I noen kommuner ble det valgt å invitere særskilte representanter for ulike aktører, mens det i andre kommuner ble valgt å invitere til åpent møte. Fra idretten side ble det lagt vekt på at deres lokale representanter skulle prioritere å stille på møtet. Idretten var derfor jevnt over var godt representert. Dataene tyder på at idretten i stor grad deltok på lik linje som andre organisasjoner. Handlingsplanene viser likevel at en del tiltak er knyttet eksplisitt til

idretten, både i form av anlegg og aktivitetstilbud. Ofte er det imidlertid et vidt fokus på flerbruk også utenfor idretten og åpne tilbud.

Fra NIFs side har det vært lagt vekt på at det er kommunen som skal stå som arrangør for og sørge for det praktiske rundt kvelden, samt stå for oppfølging i etterkant (jfr. brev til Idrettskretsene datert 7/5-02). Engasjementet har nok variert fra kommune til kommune. Noen Idrettskretser eller veiledere har valgt å holde en tettere kontakt med kommunen både før og etter kvelden. Vi har imidlertid ikke grunnlag for å si noe generelt om hvorvidt kveldene har fungert bedre i disse kommunene enn i andre kommuner når det gjelder deltakelse og oppfølging av det som ble besluttet.

Skjemaundersøkelsen og uttalelser fra veiledere tyder på at det i flere kommuner kunne vært lagt større vekt på å nå flere unge deltakere. Hvordan tiltakene i handlingsplanen har vært fulgt opp i kommunene er det for tidlig å si noe om. I den ene casekommunen la ordføreren vekt på at kvelden inngikk i kommunens generelle medvirkningsstrategi overfor befolkningen. Kommunen inviterer jevnlig befolkningen til idémyldringsmøter og diskusjonsmøter om ulike tema. Uttalelsene fra den andre kommunen tyder derimot ikke på at der drives en bevisst involvering av kommunens befolkning på denne måten. Vi fikk vite at kommunen gladelig tok imot NIFs invitasjon om å arrangere en Fremtidskveld i kommunen. Kommunene møter med andre ord invitasjonen ulikt. I noen kommuner har det vært lettere å få i gang prosesser enn i andre. Vi har ikke grunnlag til å si hvorvidt dette skyldes generelt sett ulik interesse å ta i mot NIFs tilbud. Med grunnlag i prosjektleders uttalelser kan mye skyldes praktiske forhold, som å få kontakt med rett person i kommunen, avtale møtetidspunkt osv.

Temaene som diskuteres og settes opp på kommunens handlingsplan dreier seg først og fremst om å skape åpne tilbud av ulik art. Ulike anlegg både knyttet til idrett og andre formål er også framtrødende. Videre dreier en del tiltak seg om etablering av konkrete aktivitetstilbud. Det blir også i mange kommuner lagt vekt på å bedre kommunikasjon og skape større samarbeid mellom ulike aktører for på den måten å synliggjøre og utvikle tilbudet. Det er også tiltak som legger vekt på å skape aktiviteter i trygge omgivelser. Etablere en fadderordning, legge vekt på aldersblanding, tilgjengelighet og engasjement fra voksne, og synelig politi er noen eksempler her. Trolig følger disse tiltakene i forlengelsen av en diskusjon rundt ungdomsmiljøet i kommunen ut over det å legge til rette for konkrete aktiviteter. I ett av tilfellene har deltakerne også satt målet om "utsatt rusdebut" på handlingsplanen. Ut over kvelden i den sistnevnte kommunen, gjenspeiler handlingsplanene konkrete tiltak knyttet til rusforebygging i tre kommuner. Her dreier det seg i en kommune om å etablere et "rusfritt diskotek i sentrum", "analyse av problemområdene" i en annen, og tiltak for "utsatt rusdebut" i en tredje kommune. I kommunene der vi deltok som observatør framsto spesielt tiltak knyttet til å skape åpne uforpliktende tilbud som viktig, både for å gi ungdom generelt et værested og uorganisert ungdom et tilbud. Det ble fremhevet behovet for åpne uforpliktende tilbud. Denne type tiltak ble indirekte diskutert i sammenheng med forebygging av rus og vold.

I samarbeidskontrakten mellom NIF og Rusmiddeldirektoratet er det presisert at en i forbindelse med rapporteringen i 2003 skal vurdere videreføringen av samarbeidet. Høsten 2002 ble imidlertid NIF varslet om at den nåværende kontraktspart Sosial- og helsedirektoratet, ønsket å avslutte samarbeidsavtalen. Dette begrunnes på følgende måte: "metoden som er valgt er ikke basert på kunnskap om at tilsvarende program har hatt holdningsskapende effekt" og videre "En evaluering av tilsvarende metodikk brukt

innenfor idretten har ikke bidratt til å øke fokus på alkohol eller tobakk i idrettslagene, og det er dermed ikke grunn til å tro at programmet har ført til endringer i holdinger. Etter vårt syn er det ikke grunn til å tro at denne metodikken lykkes utenfor idretten.” (Brev fra Sosial- og helsedirektoratet 28/11-02) I følge prosjektleder kom beslutningen om å avslutte samarbeidet om dette prosjektet svært overraskende. Det var dessuten lenge uklart hvorfor kontrakten ble ønsket avsluttet. I brevet begrunnes vedtaket på den ene siden ut fra at en ikke kan vise til at tilsvarende metode brukt i lokal sammenheng har hatt en holdningsskapende effekt. På den andre siden refereres det til erfaringene som er høstet i forbindelse med bruk av Fremtidskveldsmetoden i idrettslag ikke har bidratt til økt fokus på alkohol og tobakk. Eksplisitt vises det her til en rapport gjennomført av Hindahl evaluering (Delrapport 2/2002).

Sett fra sidelinjen kan begrunnelsen virke underlig. For det første har NIF utarbeidet prosjektet i samarbeid med det daværende Rusmiddeldirektoratet og Sosial- og helsedepartementet. Hensikten var å benytte Fremtidskveldmetoden for å skape diskusjoner om ungdomsmiljøet i kommuner rundt om i landet. Dette skulle munne ut i konkrete handlingsplaner. Basert på dataene våre har NIF i stor grad lykkes med dette. For det andre må kommuneprosjektet slik vi ser det håndteres atskilt fra den modellen som har vært benyttet i idrettslagene. Hensikten med de respektive Fremtidskveldene er vidt forskjellig. I kommunene har idretten stilt med et nettverk av veiledere og kompetanse knyttet til å føre en slik dynamisk gruppeprosess, samtidig som de har tatt seg av å opprette kontakt og dra i gang prosesser i rundt om i landet. Til en viss grad kan en si at prosjektet har fungert på siden av idretten som organisasjon. Idretten har fungert som en form for konsulent, selv om den også har en egeninteresse knyttet til prosjektet, både i form av å videreutvikle egen kompetanse, skape gode samarbeidsrelasjoner med kommuner og bidra i den lokale oppfølgingen av planene. En kan imidlertid spørre seg om opplegget burde ha vært gjennomført på et annet vis, om en f.eks. i større grad skulle ha vektlagt å diskutere konkrete lokale utfordringer knyttet til rus og rusforebygging? Hvorvidt idretten ville være den rette til å drive en slik prosess er usikkert. Dette ville trolig ha stilt et større krav til skoling av veilederne eksplisitt på dette feltet.

Som vi nevnte innledningsvis har det de siste årene pågått en omfattende omlegging av rusmiddelfeltet. Vår tolkning basert på samtale med nåværende kontaktperson for prosjektet i Sosial- og helsedirektoratet, er at prosjektet ikke burde ha vært igangsatt ut fra hvordan en i dag ønsker å samarbeide med frivillige organisasjoner på feltet. Dagens organisering plasser ansvaret for samarbeidet med kommunene i regionale kompetansesentra. Avtalen med NIF om å dra i gang prosesser i kommunene er imidlertid forankret sentralt. Arbeidet inn mot kommunene har med andre ord foregått parallelt gjennom regionale kompetansesentra og sentralt delegert gjennom avtale med NIF. Kompetansesentrenes arbeid med kommunene er naturlig nok forskjellig fra NIFs prosjekt, spesielt knyttet til oppfølging av arbeidet i kommunene.

Evalueringen viser at erfaringene som er høstet med Fremtidskveld som verktøy for å skape diskusjon og legge grunnlag for handling knyttet kommuners ungdomsmiljø jevnt over er positive. En kan ha en hypotese om at dette arbeidet bidrar til å stryke ungdomsmiljøet i kommunene og slik sett indirekte ha en rusforebyggende effekt. Muligens kan det være aktuelt å dra nytte av erfaringene som er høstet gjennom Fremtidskveldene, med kompetansen og nettverket NIF besitter ved å opprette regionale samarbeid om direkte og indirekte rusforebygging?

Referanser

Berg, Christin og Ståle Opedal (2002): *Evaluering av ny tilskuddsordning til lokale idrettslag – en forstudie*. Arbeidsnotat RF – 2002/050. Rogalandforskning, Stavanger, 2002

Hindahl evaluering (2002): *Evaluering av NIFs arbeid med holdningsskapende arbeid knyttet til tobakk og alkohol*. Hindahl evaluering delrapport 2/2002.

Mangset, Per og Hilmar Rommetvedt (red.) (2002): *Idrett og politikk – kampsport eller lagspill*. Fagbokforlaget, Bergen 2002

St.meld. 14 (1999-2000). *Idrettsliv i endring. Om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet*.

Vedlegg 1 Spørreskjema.**Framtidskveld for et bedre ungdomsmiljø**

Med støtte fra Sosialdepartementet prøver Idrettsforbundet ut Framtidskveldmodellen som verktøy i arbeidet med å skape gode lokale ungdomsmiljøer i kommunene. RF – Rogalandforskning følger prosjektet i prosjektperioden. I den forbindelse ber vi deg fylle ut dette spørreskjemaet og returnere det i utfylt stand til en av veilederne på møtet.

På forhånd takk for hjelpen,

1. Kjønn: Kvinne
Mann
2. Hvor gammel er du?
a) Under 16 år
b) 16 år – 19 år
c) 20 år – 25 år
d) 26 år og eldre
3. Jeg deltar på møtet som representant for:
(Du kan sette flere kryss)
a) Frivillig organisasjon
b) Skole
c) Kommunens adm. forvaltning
d) Kommunens politiske forvaltning
e) Annet _____
4. Kommune: _____

5. Vi har formulert noen generelle påstander om denne typen møter som vi ber deg ta stilling til. Vurder om du er helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene.

	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
a) Endelig tas kommunens ungdomsmiljø opp til diskusjon.	☐	☐	☐	☐
b) Endelig tar kommunen ungdommen på alvor.	☐	☐	☐	☐
c) Enda et møte som kommunen vil ha oss til å delta på.	☐	☐	☐	☐
d) En kjekk kveld, men det kommer ikke til å skje noe etterpå.	☐	☐	☐	☐
e) Dette kan bli starten på et godt arbeid for å bedre ungdomsmiljøet i kommunen.	☐	☐	☐	☐
f) Idretten har de rette kompetansen til å lede en slik kveld	☐	☐	☐	☐

6. Hva synes du om selve møtet? Vurder om du er helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i følgende påstander:

	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
a) Kvelden har vært profesjonelt gjennomført	☐	☐	☐	☐
b) Kvelden har vært effektivt gjennomført	☐	☐	☐	☐
c) Kvelden har vært konstruktiv	☐	☐	☐	☐
d) Det har vært diskutert mange innspill	☐	☐	☐	☐
e) Mange av ideene og innspillene var nye	☐	☐	☐	☐
f) Jeg har tro på at innspillene og ideene vil bli fulgt opp	☐	☐	☐	☐
g) Ideene og innspillene var konkrete	☐	☐	☐	☐
h) Ideene og innspillene var altfor generelle	☐	☐	☐	☐
i) Ideene og innspillene resulterte i en konkret handlingsplan	☐	☐	☐	☐
j) Jeg vil være aktiv i oppfølgingen av tiltakene	☐	☐	☐	☐
k) Min organisasjon vil være aktiv i oppfølgingen av tiltakene	☐	☐	☐	☐
l) Kommunen bør gjenta en slik framtidskveld	☐	☐	☐	☐

7. Andre synspunkter og kommentarer om framtidskvelden:

.....

Vedlegg 2. Tiltak i ulike kommuner

Kommune	Tiltak A	Tiltak B	Tiltak C	Tiltak D	Tiltak F
1	Mediegruppe ungdomsklubben	Fadderordning	Egen side i Altaposten	Aldersblanda arrangementer	
2	Skyss	Ungdomsklubber	Motorsport og ekstremaktivitet	Musikk og kultur	
3	Idébank på nett	"Ung på alvor" samarbeidsprosjekt og diskusjonsfora			
4	Klubb på Borgen Nærmiljøsentere	Fotokurs	Dansekurs	Ishockeyturnering	
5	Ungdommens aktivitetshus	Happeningkomité	Oppussing av klubben	Kulturverksted for ungdom	
6	Reorganisering av ungdomsrådet	Voksne koordinatører for ungdomsklubben			
7	Ungdomssted	Åpen hall	Bygdekino	Dropp in fotball	
8	Flerbrukssentere	Crossbane			
9	Skole / lærere - vurderingskala	Fiere fritidstilbud	Ungdomsengasjement		
10	Ungdomsråd	Åpen hall	Åpningstider tippen	Konsertarrangement	
11	Frigjøre valhall til ungdom	Fiere aktivitetstilbud til uorganisert ungdom			
12	Klubb rock markedsføring	Paintball	Lørdagstilbud 16-18 år		
13	Bedre informasjon	Ungdomsklubb	Fremtidskveld for ungdom under 26		
14	Lørdagstilbud	Fellesforum	Kommunikasjon til ungdom		
15	Fiere møteplasser for ungdom	Transport	Dra veksler på UWC	Oppfølgingskveld	
16	Møteplass	Møteplass i Våge			
17	Ombygging og fornying av eksisterende ungdomsklubb				
18	Ungdommens hus	Ansette miljøarbeider	Barne- og ungdomsplan	Samarbeid mellom tettstedene	
19	Organisert lavtersketilbud	"Gjøvik for alle" - Infokampanje rettet mot innvandringsmiljøer	Øt støtte / tilskudd til barn/unge	Kulturhus	Måltrett informasjon
20	Rusfritt diskotek i sentrum	Større kommunale tilskudd	Utviklingsplan		
21	Ungdommens hus	Skateboardanlegg	Skøytebane		
22	Større mangfold i idretten	Innhold i ungdomscafeen/uorganisert tilbud	Engasjement hos ungdom og foreldre	Samarbeid mellom frivillig og offentlig sektor	Idrettsanlegg
23	Allaktivitetens hus m/internetkafé	Kultur og rockeverksted	Busstilbud		
24	Helgetilbud / lavtersketilbud	Rustorebygging	Lavterskerfilbud innen idretten		
25	Bowlingbane	Kultur	Kunstgressbane		
26	Crossbaner	Skatepark/snowboard	Et sted å være	Kulturskole	Kommunikasjon/informasjon/ samarbeid
27	Åpen hall	Skidag	Bygging av flerbrukshall	Aktivitetshuset	
28	Ungdomskafé	Motorsport	Samarbeid idrett/skole/kultur		
29	Ungdommens hus	Samordning og koordinering av aktiviteter	Helgetilbud	Ungdomsaktivitet /Idrett	
30	Skatepark	Dugnad	Materialer, m/ider og veiledning	Møteplass	
31	Lørdagstilbud	Ungdomshus	Åpen hall		
32	Møteplass	Markedsføring/informasjon			
33	Dramatilbud	Tilgjengelighet (mer åpent og gratis for ungdommen)	Nye arenaer (ungdommens hus)	Analyse av problemområdene	

Kommune	Tiltak A	Tiltak B	Tiltak C	Tiltak D	Tiltak F
34					
35	Etablere flerbrukshus / sted	Arrangere idrettssamlinger for uorganisert ungdom			
36	Samarbeidsmøte med ulike tema				
37	Flerbrukshall/kulturhus	Gratis anleggsleie for alle idrettsanlegg	Nettkafé/kafé for ungdom	Utvikle samarbeid mellom ulike lag/foreninger og det offentlige	
38	Kulturhus	Stem på de som sier ja til klubbhus	Engasjere organisasjoner	Treffsted utenom skoletid	
39	Styrke voksenengasjement	Utsatt rusdebut	Uorganisert aktivitet	Kommunesatsning/-samarbeid	
40					
41	Nettkafé	Informasjonstiltak/Møteplass	Idretter - anlegg		
42	Informasjonstiltak	Et sted å være/spisesteder	Skatemuligheter		
43	Lokaler til kulturskolen	Oppruste kinosalen	UK mer i beslutningsprosessen		
44	Skateanlegg	Idrett	Uorganisert lekeplass		
45	Møteplasser	Ungdomsråd	Skatehall		
46	Bredbånd	Nye idrette	Arbeidsmøte om temaet "mer aktivitet for mindre penger"		
47	Kommunalt ungdomsutvalg	Gjenåpning av Chess			
48	Å skape mer allsidig idrettstilbud	Rekruttere nye ledere som knyttes opp mot eksisterende organisasjoner. Skape bredde	Tilrettelegge og organisere ulike tilbud innenfor friluftsliv	Helgetilbud for ungdom	Etablere ungdomskor
49	Internettkafé	Ungdomsutekontakt	Synlig politi		
50	møteplass for ungdom under 18 år	Kollektivtilbud helg/kveld	Informasjon/kommunikasjon		
51	Svømmehall m/varmtvannsbasseng	Fritidsklubb	Isbane	Ballbinge	
52	Uorganisert aktivitetstilbud	Ildsjeler/Arenaer	Informasjon/kommunikasjon/åpent tilbud		
53	Skatepark på kløffa og på Jessheim	Snowboardtrasé i Randbydalen	Gruppe for dans, show, drama og musikk	Klatrevegg	
54	Et sted å være	Aktivitetanlegg	Ungdomsråd	Gratis/billige aktiviteter	
55	Ungdommens kveld				
56					
57	Friluftaktiviteter	Ungdomsklubben Zicco	Musikk og kultur		

